

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Základní škola a Mateřská škola Lipová, okres Děčín,
příspěvková organizace

Motivační název

**Učení to není dřina,
ve škole se máme prima!**

ZŠ

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název vzdělávacího programu: Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
Motivační název: Učení to není dřina, ve škole se máme prima!
Cílová skupina vzdělávaných: ŠVP ZV pro žáky 1. – 5. ročníku ZŠ
Údaje o škole: Základní škola a Mateřská škola Lipová, okres Děčín,
příspěvková organizace, Lipová 417, 407 81

Kontakty:

Telefon: 799 510 935
e-mail: zsms.lipova@seznam.cz
web: zsmslipova.estranky.cz
Právní forma: příspěvková organizace
IČO: 727 42 445
RED IZO 600 076 105

Zařazení do sítě škol:

IZO 102 053 499
kapacita 60
ředitel školy: Mgr. Hana Šulcová

Zřizovatel:

Obec Lipová, okres Děčín
407 81 Lipová 422

ŠVP ZV byl projednán školskou radou dne

ŠVP ZV nabývá účinnosti dnem 1. 9. 2021

.....
Mgr. Hana Šulcová,
ředitelka školy

1 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola a Mateřská škola Lipová patří mezi malé vesnické školy. Je zařazena v síti škol od 1. 9. 1996. Jako příspěvková organizace byla zřízena ke dni 1. ledna 2003. Poskytuje vzdělání pro žáky celého 1. stupně. Součástí školy jsou také dvě oddělení školní družiny. Všechny součásti školy jsou umístěny v budově Dětského domova a Školní jídelny, Lipová u Šluknova 417, která je majetkem Ústeckého kraje. Užívání vnitřních prostor i zahrady je řešeno formou pronájmu, stravování probíhá v jídelně dětského domova. Počty žáků se v průběhu školního roku mění, protože do školy průběžně přicházejí a odcházejí děti z dětského domova.

1.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola je malotřídní pouze s ročníky 1. stupně. Má kapacitu 60 žáků. Součástí školy je školní družina se dvěma odděleními a s kapacitou celkem 45 žáků a jednotřídní mateřská škola s kapacitou 25 dětí. Základní škola je spojena s mateřskou školou nejen organizačně, ale i celou koncepcí vzdělávacího procesu. Žáci jsou spojováni do tříd podle počtu žáků v daném školním roce. 2. stupeň základního vzdělávání je zajištěn 3 km vzdálenou spádovou školou ve Velkém Šenově. Mateřská škola je jednotřídní s celodenním provozem.

1.2 Vybavení školy materiální, personální, hygienické a organizační podmínky

Vzdělávání vycházející z RVP ZV by mělo být podpořeno odpovídajícími podmínkami v souladu s koncepčními vzdělávacími dokumenty, obecně platnými předpisy a normami, vzdělávacími potřebami žáků a potřebami pro pedagogickou činnost učitelů.

V RVP ZV jsou vymezeny materiální, personální, hygienické, organizační a jiné podmínky, které představuje optimální stav, k němuž by se naše škola chtěla s podporou zřizovatele postupně přibližovat a dále jej rozvíjet.

Dobrá komunikace se zákonnými zástupci a veřejností je jedním z hlavních cílů naší školy. Škola organizuje 3x ročně třídní schůzky. Mezi další formy komunikace a spolupráce se zákonnými zástupci patří individuální konzultace jednotlivých pedagogických pracovníků.

Spolupráce s jinými subjekty:

- Dětský domov Lipová
- Domov důchodců Lipová
- Klub seniorů Lipová
- knihovna Lipová
- OSPOD
- PPP

Personální podmínky

- Řídící pracovníci vytvářející motivující a zároveň náročné profesionální klima, usilující o neustálý a profesní růst svůj i svých podřízených, s koncepčním myšlením a stylem práce
- Pedagogičtí pracovníci si v současnosti předešlou odbornou a pedagogickou kvalifikaci doplňují.

- Pedagogický sbor schopný týmové práce, vzájemně vstřícné komunikace a spolupráce.
- Nabídku odborné pomoci zajišťuje výchovný poradce s potřebnými profesními dovednostmi – komunikativní ve směru k žákům, jejich zákonným zástupcům, ostatním pedagogům a odborníkům, metodik prevence sociálně patologických jevů, pedagogové a pedagogičtí asistenti.
- Všichni pedagogičtí pracovníci jsou proškoleni v problematice ochrany za mimořádných situací a mají základní kurz první pomoci.
- V rámci DVPP si učitelé rozšiřují vzdělání v oblasti metodiky výuky i odbornosti a cizích jazyků.

Charakteristika žáků:

- Většina žáků jsou děti ze spádové oblasti ZŠ a Dětského domova.
- Žáci i zákonní zástupci projevují velký zájem o to, co škola nabízí v oblasti práce na počítači a ve výuce cizích jazyků (tento fakt je nutno brát v úvahu při práci na koncepci školy a konkrétně pak v podobě učebního plánu).
- Život v malé obci má svá specifika, kladná i záporná, což bere v úvahu koncepce školy. Nezastupitelnou roli v ní hraje školní družina nabídkou zájmových útvarů.

Ročníkové a celoškolské projekty

Projekty dotvářejí obsah vzdělávacího procesu ročníků i celé školy. Zařazované formy projektů jsou: ročníkové (krátkodobé, celoroční) a celoškolské (taktéž krátkodobé i celoroční). Příprava, realizace, výstupy a evaluace projektů zvyšují efektivitu vyučovacího procesu, motivují žáky a podporují spolupráci pedagogů a žáků.

Prostorové a materiální podmínky

Prostorové podmínky jsou omezené. Materiální vybavení je dobré. Vychází z finančních možností školy. Hřiště, zahrada a tělocvična jsou společné pro mateřskou školu, základní školu, školní družinu a dětský domov.

Děti se stravují v jídelně dětského domova, kde je jim poskytována plnohodnotná a vyvážená strava.

Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání

Hygienické a bezpečnostní podmínky jsou dobré. Pitný režim je zajišťován i v podobě mléčných svačín.

Psychosociální podmínky

Nově přichozí dítě má možnost se postupně adaptovat na nové prostředí. Ve škole dbáme na příznivé školní klima. Je zřízena Schránka důvěry. Život školy prolíná se životem v obci.

Organizační podmínky

Organizační a režimové prvky jsou obsaženy ve školním řádu ZŠ.

Do denního programu jsou zařazovány zdravotně preventivní pohybové aktivity. Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky.

2 Charakteristika ŠVP ZV

Školní vzdělávací program „*Učení to není dřina, ve škole se máme prima!*“ lze charakterizovat takto:

- má činnostní ráz
- je pozitivní vůči žákům
- podněcuje žáky k tvořivé práci
- při výuce využívá zkušeností žáků
- klade důraz na motivaci žáků k učení, využívá k učení hru
- při výuce se dbá na vysvětlení, proč se čemu učí
- důležitou formou je zpětná vazba
- snahou všech vyučujících je, aby bylo probírané učivo žáky dobře zvládnuto
- umožňuje účelně spojovat učiva několika předmětů do projektů
- zdůrazňuje mezipředmětové vztahy

Školní vzdělávací program „*Učení to není dřina, ve škole se máme prima!*“ naplňuje výchovné a vzdělávací cíle RVP ZV a vychází v souladu s RVP ZV z poznatků, že:

- v základním vzdělávání jde o to, aby si žáci osvojili základní poznatky o životě kolem sebe, (nelze naučit vše, k čemu lidstvo v poznání došlo);
- k učení je třeba žáky motivovat a činit je zajímavým a přiměřeným jejich věku, využívat hru
- nejlepších a trvalých výsledků lze dosáhnout na základě porozumění určitému jevu, k tomu lze dospět tehdy, když žák zapojí do učení co nejvíc smyslů, když bude provádět činnosti, pozorovat, hovořit o nich, vyslovovat závěry – objevovat;
- chceme-li dosáhnout dobrých výsledků u všech žáků, musíme jim dát prostor pro učení, protože stejných výsledků nelze dosáhnout u všech žáků za stejnou dobu;
- kvalitu vzdělávání neurčuje množství poznatků, ale jejich propojenost, smysluplnost a použitelnost pro život;
- efektivitu vzdělávání nelze založit jen na posuzování chyb žáků a na připravenosti pro přijímací zkoušky, ale je nutné využít nové mechanismy k hodnocení výsledků vzdělávání postavené na průběžném hodnocení činností žáků, na ověřování schopnosti řešit problémy komplexně a na celkovém posunu žáka nejen v kvalitě vědomostí a rozvoji dovedností, ale zejména v komplexním rozvoji osobnosti žáka;
- pozitivně laděné hodnotící soudy, užívané průběžně, mají vyšší motivační hodnotu a vedou k celkově dobrému zvládnutí učiva.

Učení by mělo vést žáky ke spolupráci, podnikavosti a vynalézavosti.

V průběhu vzdělávacího procesu je žák veden k samokontrolě, samohodnocení a samostatnému rozhodování. Učí se pracovat sám i spolupracovat v týmu.

Menší nadání nebo částečná neznalost v některé oblasti by neměly být překážkou rozvoje žáka v jiných oblastech. Aby toho mohlo být dosaženo, zaměřuje se ŠVP na využívání *mezipředmětových vztahů*. To znamená, že učí žáky užívat všech vědomostí a dovedností, kterým se naučili při každé vhodné příležitosti, ve všech učebních předmětech i v praktickém životě.

Rozvoj inteligence žáka je podporován tím, že je mu umožněno samostatně se rozhodovat, uvažovat, provádět svoje činnosti, učit se řešit problémy.

V průběhu vyučování dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Uvědomujeme si, že všechny neúspěchy žáků, obzvláště počáteční, nepříznivě dopadají na vztah žáků ke škole i k dalšímu učení.

Vzdělávací program „**Učení to není dřina, ve škole se máme prima!**“

- navazuje na tradice české činné školy a pozitivní zkušenosti ze vzdělávacího programu Základní škola
- vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání
- zdůrazňuje činnostní ráz vyučování a pozitivní hodnocení
- používá takové činnosti, které na základě pozorování a hovoru o pozorovaném vedou žáky k objevování poznatků a vztahů, k řešení problémů
- předkládá jasné možnosti mezipředmětových vztahů
- řadí poznatky do systému, dbá na návaznost učiva a jeho propojování
- dává žákům příležitost aktivně se podílet na vlastním vzdělávání
- zdůrazňuje orientaci na osobnost žáka, přirozeně vede k diferenciaci ve vyučování
- vede žáky k samostatnému projevu, k získání nových vědomostí vlastní činností
- dává žákům možnosti využívat při práci samoučení a samokontrolu
- zdůrazňuje komunikaci a spolupráci mezi žáky
- vede k projektovému a skupinovému vyučování, využívá hru
- umožňuje žákům využívat při učení své zkušenosti a praktické situace ze života mimo školu
- pokládá za základní vědomosti ty, kterých se dá prakticky využívat, které jsou potřebné k dalšímu vzdělávání, dbá na jejich zvládnutí všemi žáky
- podporuje ty postupy a formy práce, které umožňují žákům maximálně využívat vlastních zkušeností, užívat zdravý rozum
- vyžaduje provádění jednoduchých demonstrací a pokusů, které umožňují žákům přijímat učivo více smysly, rozumět mu, zvládnout probíranou látku jako základ k dalšímu učení
- předpokládá přirozený rozvoj ekologického citění žáků
- umožňuje realizaci diferencované a individualizované výuky pro všechny žáky, tj. jak pro žáky zdravotně či sociálně znevýhodněné, tak pro žáky talentované a žáky s hlubším zájmem o některou oblast
- směřuje k poznávání zdraví jako významné životní hodnoty

Cíle základního vzdělávání:

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti

- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci
- pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.

2.1 Zaměření školy

Škola je zaměřena na všechny žáky. Prostor pro naučení je dán i žákům, kteří by jinak mohli být pokládáni za průměrné nebo i podprůměrné.

Činnostní charakter výuky dává dostatek prostoru i k dobrému individuálnímu rozvoji nadaných žáků. Díky aktivnímu zapojení všech žáků do výuky vede činnostní učení k přirozené integraci dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Cílem výchovným je naučit žáka eticky nejlepším způsobem jednat a dát mu prostor pro osvojení si souboru potřebných kompetencí pro takovéto jednání.

Vzdělávacím cílem je dosáhnout, aby si žák osvojil soubor základních vědomostí ve vzájemných vazbách, při zdůraznění jejich aktivního logického a správného používání v široké praxi a při řešení problémů.

2.1.1 Hlavními záměry školního vzdělávacího programu jsou:

- výchova kulturního člověka, kterému záleží na kvalitě jeho života, který se dokáže nalézt uplatnění v životě
- výchova člověka komunikativního a tvořivého, schopného spolupráce
- výchova ekologicky myslícího, tvořivého a mravně odpovědného člověka
- výchova člověka odpovědného, chápajícího hodnotu zdraví a aktivně usilujícího o jeho upevnování a ochranu
- výchova člověka zvědavého, sebezdokonalujícího se, rozumně a citlivě reagujícího v konkrétních praktických životních situacích
- výchova člověka hledajícího, svobodně jednajícího, s touhou dále se vzdělávat a zlepšovat kvalitu svého života
- příprava na celoživotní vzdělávání

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k **osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů**, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí. **Klíčové kompetence** představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: **kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní; kompetence digitální.**

2.2 Výchovně a vzdělávací kompetence

„Klíčové kompetence nemůže žákům pomáhat vytvářet a rozvíjet ten, kdo si je dosud nevytvořil sám a kdo je sám v sobě nerozvíjí.“

Výchovně a vzdělávací strategie představují společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v praktickém životě. V celkovém pojetí vzdělávání na naší škole jsou uplatňovány takové formy a metody práce s žáky, aby docházelo k rozvoji osobnosti jako celku, tudíž i kombinovaně k rozvoji všech klíčových kompetencí.

2.3 Strategie naplňování klíčových kompetencí

K tomu, aby škola zajistila rozvoj klíčových kompetencí, uplatňuje tyto společné výchovně a vzdělávací strategie:

2.3.1 Kompetence k učení

Kompetence k učení rozvíjíme individuálně podle dané situace u každého žáka. Hlavními strategiemi jsou kooperativní učení, práce s chybou a rozvoj sebehodnocení žáků.

Výchovně a vzdělávací strategie:

- vést žáky k vybírání a využívání vhodných způsobů, metod a strategií pro efektivní učení
- vést žáky k poznávání smyslu učení a cíle učení, k pozitivnímu vztahu k učení, k posouzení vlastního pokroku
- motivovat žáky k plánování, organizování a řízení vlastního učení, k dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání a za svou „budoucnost“ – připravovat je na celoživotní učení
- vést žáky k systematickému učení a ukládání informací, předkládat žákům konkrétní postupy (návody) vedoucí k efektivnímu učení
- vytvářet takové situace, v nichž mají žáci radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos

- na praktických příkladech blízkých žákům vysvětlovat smysl a cíl učení a posilovat jejich pozitivní vztah k učení
- volbou organizace, forem a metod vést žáky k vyhledávání a třídění informací a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace k jejich efektivnímu využívání v procesu učení, tvůrčích činnostech a v praktickém životě
- zadávat úkoly, při kterých žáci operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojují do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oborů a na základě toho si vytvářejí komplexnější pohled na matematické, přírodní a kulturní jevy
- zadávat úkoly, při kterých žáci samostatně nebo v týmu pozorují a experimentují, získané výsledky porovnávají a kriticky posuzují a vyvozují z nich závěry pro využití v budoucnosti
- vést žáky k učení prostřednictvím vlastní tvorby
- vést žáky k určení překážek či problémů s učením, k schopnosti dále rozvíjet své učení
- vést žáky k plánování, jakým způsobem by si mohli své učení zdokonalit, ke kritickému zhodnocení výsledků učení a diskuzi o nich
- učitelé volbou organizace, forem a metod zohledňují rozdíly ve znalostech a pracovním tempu žáků
- začleňovat do výuky sociálně interakční formy, které umožní zažít úspěch každému žákovi v rámci týmů i samostatně
- uplatňovat individuální přístup k žákům a výsledky posuzovat vždy z pohledu „přidané hodnoty“
- směřovat činnosti žáků ke zvolenému cíli, podporovat různé přijatelné způsoby dosažení cíle, podporovat samostatnost a tvořivost, vyžadovat, aby žáci sdělili, co se naučili
- ve výuce se učitelé prioritně zaměřují na „aktivní dovednosti“, učivo učitelé užívají jako prostředek k jejich získávání
- učitelé ve výuce zřetelně rozlišují základní (nezbytné, klíčové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)
- nabízet žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží danou problematiku (vycházky, exkurze, besedy, projektová výuka)
- učitelé podporují u žáků rozvoj schopností abstraktního a logického myšlení, zejména zařazováním vhodných problémových úkolů, logických úloh, hádanek, kvízů, rébusů
- vytvářet u žáků dostatek nástrojů, které žáci efektivně využívají při řešení úkolů vycházejících z reálného života a praxe
- klást důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- zadávat žákům zajímavé domácí úkoly, prostřednictvím vhodně volených zadání poznat smysl osvojovaných postupů pro běžný život
- důsledně rozlišovat procesy učení a hodnocení
- předkládat žákům dostatečné množství zpětných informací o jejich činnosti a úrovni dovedností, o předvedených výkonech, důsledně rozlišovat procesy učení a hodnocení
- uplatňovat pro samostatné a vzájemné hodnocení didaktické styly reciproční a sebehodnotící
- při hodnocení učitelé používají ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- učitelé rozvíjí u žáků schopnost pracovat s chybou
- rozvíjet u žáků schopnost věcně posuzovat a kriticky hodnotit vlastní i cizí výsledky práce
- vést žáky k posouzení vlastního pokroku a kritickému hodnocení jejich výsledků v rámci autoevaluace předmětu

2.3.2 Kompetence k řešení problémů

Kompetence k řešení problémů rozvíjíme zejména učením v souvislostech, to znamená, že neučíme izolovaná data jednotlivých oborů, ale u dětí utváříme ucelený obraz světa.

Žákům jsou předkládány takové úkoly, jejichž řešení vyžaduje znalosti z více oborů lidské činnosti resp. vzdělávacích oblastí, a tudíž i více přístupů k řešení. Tyto kompetence rozvíjíme také využíváním co největšího množství zdrojů informací – prací s knihou, internetem, praktickými pokusy, vlastním výzkumem žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky, aby vnímali nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpoznali a pochopili problém, přemýšleli o nesrovnalostech a jejich příčinách a naplánovali si způsoby řešení problému a využívali k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vést žáky k využívání získaných vědomostí k řešení problémů (při zpracování referátů, seminárních prací, ...)
- využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů, nenechat se odradit případným nezdarem a vytrvale hledat konečné řešení problému
- zařazovat metody, při kterých žáci samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívají při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- nabízet žákům dostatek úloh a příkladů vycházejících z reálného života a vedoucích k samostatnému uvažování a řešení problémů
- vést žáky k praktickému ověřování si správnosti řešení problémů a k aplikování osvědčených postupů při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- vést žáky ke sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů
- vést žáky ke kritickému myšlení, k uvážlivým rozhodnutím, k schopnosti obhájit a uvědomit si zodpovědnost za svá rozhodnutí a k zhodnocení svých činů
- podporovat různé přijatelné způsoby řešení problémů a netradiční (originální) způsoby řešení problémů
- vést žáky k vnímání nejrůznějších společenských problémů v jejich vývoji, objevovat paralely (s historií), k posuzování řešení problémů z nejrůznějších (společenských) aspektů
- vést žáky k provádění rozboru úkolu (problému), tvorbě plánu jeho řešení, odhadu výsledku, volbě správného postupu k vyřešení problému a k vyhodnocení správnosti řešení vzhledem k problému (úkolu)
- vytvářet u žáků dovednost vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a umět své hypotézy ověřit nebo vyvrátit pomocí příkladů a protipříkladů
- klást žákům otevřené otázky, zadávat netradiční problémové úlohy či úkoly rozvíjející tvořivost, vybízet žáky, aby kladli otázky (k věci, k problému)
- zařazovat metody, při kterých dochází k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- pracovat s chybou žáka jako s příležitostí ukázat cestu k cíli – ke správnému řešení
- umožnit žákům reflektovat úspěšnost dosažení cíle, sledovat úspěšnost jednotlivých žáků a oceňovat jejich pokrok při řešení problémů
- učit žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou – problém není hrozba, ale výzva“)
- učitelé, v rámci svých předmětů, vedou žáky, jak některým problémům předcházet
- ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorovat, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají

2.3.3 Kompetence komunikativní

Kompetence komunikativní rozvíjíme vytvářením dostatečného prostoru pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování, v komunitních kruzích, při zpracování školních projektů z nejrůznějších oblastí a jejich výstupů.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- vést žáky, aby dokázali především formulovat své argumenty v psané a mluvené podobě a věnovat plnou pozornost argumentům ostatních
- vést žáky k naslouchání promluvám druhých, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuze, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat
- rozvíjet dovednosti pro vedení dialogu nebo diskuze, nabízet žákům dostatek možností zapojovat se do řízené diskuze, otvírat prostor pro diskusi
- učitelé volbou organizace, forem a metod vedou žáky k porozumění různých typů textů a záznamů, obrazných materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků
- učitelé nabízí žákům dostatek příležitostí využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro řešení úkolů, pro kvalitní a účinnou komunikaci a spolupráci s ostatními (s okolním světem)
- vést žáky k osvojení si kompetence – zahájit, vést a ukončit konverzaci v různých komunikativních kontextech
- podporovat komunikaci v cizím jazyce
- vytvářet takové situace, aby žáci přistupovali otevřeně k názorům a argumentům ostatních a byli schopni vést konstruktivní a kritický dialog
- rozvíjet pozitivní postoj k mezikulturnímu dialogu
- vést žáky i k využívání neverbální komunikace
- učitelé vyžadují, aby žáci sdělovali, co se naučili
- umožnit žákům prezentovat výsledky jejich práce
- učitelé se zajímají, jak žákům vyhovuje způsob jejich výuky
- umožňovat žákům, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory
- podporovat žáky k sebevědomým promluvám na veřejnosti
- začleňovat úkoly, které motivují žáky k užívání podpůrných prostředků (jako jsou poznámky, schémata, mapy, ...) při tvorbě, prezentaci a interpretaci komplexních textů v mluvené i psané podobě (proslov, dialog, návod, interview, debata, ...)
- učitelé volbou organizace, forem a metod směřují žáky k uvědomování si jazykové pestrosti a variability jazykové komunikace v různých obdobích a rozdílných geografických a sociálních prostředích
- rozvíjet pozitivní vztah k mateřskému jazyku a schopnost žáků vnímat mateřský jazyk jako potenciální zdroj osobního a kulturního obohacení, motivovat žáky k pozitivnímu vztahu k literatuře
- samostatně vyhledávat nástroje k odstraňování problémů při komunikaci
- pomocí zaváděné skupinové práce a projektové výuky vést žáky ke komunikaci ve skupině
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření kvalitních vztahů

2.3.4 Kompetence sociální a personální

Kompetence sociální a personální rozvíjíme formami sociálního učení. Snažíme se žáky zapojit do organizace činnosti školy. V rámci skupinového vyučování žáci přejímají různé role.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých
- vybízet a motivovat žáky k účinné spolupráci ve skupině (týmu), zařazovat během vyučování skupinovou práci žáků, motivovat žáky k vzájemné pomoci při učení
- navozovat dostatek situací, které umožní žákům účinně spolupracovat ve skupině (týmu) a ovlivňovat kvalitu společné práce
- žáci se společně s učiteli podílejí na utváření pravidel práce v týmu a na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňují kvalitu společné práce, vést žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se podíleli
- chápat význam týmové práce a postavení samostatné práce
- usilovat, aby žáci prokázali schopnost uvědoměle přijímat, získávat a střídát role v různých skupinách
- vést žáky, aby se aktivně podíleli na utváření příjemné atmosféry v týmu
- zadávat úkoly, při jejichž plnění žáci chápou potřebu efektivně spolupracovat s druhými, oceňují zkušenosti druhých, respektují různá hlediska a čerpají poučení z toho, co si druzí myslí, říkají a dělají
- zadávat úkoly a vytvářet dostatek příležitostí, aby každý žák přispíval k diskuzi v malé skupině i k debatě celé třídy
- vést žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a menší pracovní skupině při vyhledávání informací i zpracování výstupů
- formami sociálního učení vést žáka k vytváření si pozitivní představy o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samotný rozvoj
- na základě respektování názorů každého žáka budovat v dětech sebedůvěru
- vést žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- poskytovat prostor pro osobité projevy žáků (literární, výtvarné, ...)
- dodržovat pravidla fair play

2.3.5 Kompetence občanské

Kompetence občanské rozvíjíme hlavně učením sociálním, metodami sebepoznání a seznamování žáků s jejich právy, odpovědností a povinnostmi. Žáci jsou vedeni k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti uplatňující svá práva a plnící své povinnosti
- učitelé vedou žáky k respektování přesvědčení druhých lidí, k tomu, aby si dokázali vážit jejich vnitřních hodnot
- učitelé společně se žáky formulují základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- seznamovat žáky s jejich právy a povinnostmi ve škole i mimo školu
- žáci jsou vedeni k uvědomování si své školní povinnosti se zodpovědností za svou domácí přípravu

- důsledně vyžadovat respekt k dohodnutým pravidlům života třídy, školy a motivovat žáky ke spolupráci při vytváření pravidel, podporovat přátelské vztahy ve třídách i mezi třídami
- vytvářet příležitosti, ve kterých je žák schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnosti postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- využívat dramatizace jako prostředku k nácviku empatického chování, nácviku postupu proti netoleranci, násilí a šikaně, společenskému chování, řešení sporů mezi spolužáky – nacházet nenásilné cesty k řešení konfliktů
- vést žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích i v situacích ohrožujících život, poskytnout podle svých možností účinnou pomoc
- respektovat individuální rozdíly, kulturní a náboženské odlišnosti spolužáků – škola vítá žáky z celého světa
- vést žáky k respektování, ochraně a ocenění našich tradic a kulturního i historického dědictví, vést žáky k projevování pozitivního postoje k uměleckým dílům, k smyslu pro kulturu a tvořivost (návštěvy muzeí, divadel, historických památek, projekty, ...)
- motivovat žáky k aktivnímu zapojování se do kulturního dění obce účastí v soutěžích a na výstavách, prezentace školy
- pěstovat u žáků úctu k státním svátkům, k národním tradicím
- motivovat žáky k vytváření vlastních školních a třídních tradic (besídky, akademie, výstavy, sportovní turnaje, olympiády,...)
- zadávat úkoly, při kterých sami žáci dochází k poznání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů, respektování požadavků na kvalitní životní prostředí, otvírat prostor pro pochopení různých činností člověka na životní prostředí a spoluzodpovědnost za jeho ochranu
- chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy a pohlížet na ně komplexně, vést žáky k chápání vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémech, vést žáky k pochopení základních ekologických souvislostí vyvozených z historie
- vybízet žáky k dlouhodobému pozorování změn v životním prostředí (přírodovědné předměty, úvahy ve slohové a komunikační výchově, při výuce cizích jazyků, spolupráce s ekologickými aktivitami)
- vést žáky k pochopení dodržování pravidel zdravého životního stylu, emoční i věcné seznámení se škodlivostí požívání návykových látek (drogy, alkohol, kouření, ...)

2.3.6 Kompetence pracovní

Kompetence pracovní rozvíjíme u žáků opět formou projektové činnosti, skupinové a individuální práce. Naším cílem není jen schopnost žáků zvládnout „manuální činnosti světa“ a zvolit si vhodné povolání, ale žáci jsou vedeni k uvědomění si významu hodnocení a sebehodnocení všech činností, které provádějí.

Výchovné a vzdělávací strategie:

- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- vést žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů, techniky a vybavení, dodržování vymezených pravidel
- vést žáky, aby přistupovali k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany společenských a kulturních hodnot
- vést žáky k adaptaci na změněné nebo nové pracovní podmínky

- zadávat úkoly, při jejichž plnění žáci aktivně využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- vést žáky k formulování pravidel pracovních postupů při všech činnostech ve škole (z hlediska bezpečnosti a funkčnosti)
- naučit žáky pracovat podle návodu, předem stanoveného postupu a umožnit jim hledat vlastní postup
- předkládat srovnání hospodárnosti různých postupů, které vedou k témuž cíli • motivovat žáky k vytváření vlastních pracovních postupů zahrnujících požadovaná hlediska (např. workshopy na stanovená témata, projektové dny apod.)
- umožnit žákům pracovat s materiály a zdroji, aby si mohli ověřit správnost svého řešení
- poukazovat na možná zdravotní a hygienická rizika při práci a vést žáky k jejich minimalizaci (eliminaci)
- umožňovat diferenciované výkony podle individuálních schopností žáků
- vůči každému žákovi projevovat očekávání úspěchu, sledovat úspěšnost žáků a oceňovat jejich pokrok
- vyžadovat dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínu
- umožnit žákům prezentovat výsledky jejich práce
- směřovat žáky k orientaci v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápat podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjet podnikatelské myšlení a hledat nová řešení
- využívat praktický nácvik podnikatelských dovedností (organizační a realizační schopnosti), schopnost týmové práce, flexibility, adaptace na změny, posouzení rizik apod. – projekt fiktivních firem (nácvik spolupráce ve větším pracovním kolektivu)
- vést žáky ke kritickému i sebekritickému hodnocení (z různých hledisek), stanovovat kritéria hodnocení, vést žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci
- pestrou nabídkou zájmových útvarů podněcovat u žáků zájem o profesní orientaci
- učitelé pomáhají žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi a vlastní životní a profesní orientací

2.3.7 Kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, využívá je při učení i při zapojení do života školy
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílením informací v digitálním prostředí jedná eticky

2.4 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata v RVP ZV reprezentují aktuální okruhy problémů současného i budoucího světa, jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání a pomáhají rozvíjet osobnost žáka

především v oblasti postojů, hodnot a při jejich realizaci se mohou žáci uplatnit individuálně i ve vzájemné spolupráci.

Průřezová témata se úzce propojují se vzdělávacím obsahem a tím se podílejí na utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Očekávané výstupy vzdělávacích oborů jsou stanoveny tak, aby při jejich postupném osvojování docházelo i k utváření klíčových kompetencí.

Průřezová témata:

- rozšiřují poznání žáků
- obohacují jejich osobnost a vztahy s jinými lidmi
- podporují utváření vhodných postojů
- mají vliv na celkovou atmosféru školy
- podporují činnosti uplatňované ve výuce s činnostmi mimo výuku i mimo školu
- stávají se součástí žákovy běžně životní zkušenosti, která vzniká při kontaktu se světem

Při realizaci průřezových témat využíváme tyto formy:

1. Integrace do předmětů
2. Projekty, bloky, besedy, akce, praktika, semináře, dramatická výchova, ... (případně kombinace)
3. Případně kombinace (př. integrace/projekt, ...)

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova**
- **Výchova demokratického občana**
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**
- **Multikulturní výchova**
- **Environmentální výchova**
- **Mediální výchova**

2.5 Charakteristika průřezových témat

2.5.1 Osobnostní a sociální výchova

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

2.5.2 Výchova demokratického občana

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- přispívá k utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

2.5.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv

- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory
- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

2.5.4 Multikulturní výchova

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,

- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti
- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

2.5.5 Environmentální výchova

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje žádoucích i nežádoucích
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti

- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

2.5.6 Mediální výchova

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

2.5.7 Provázání s průřezovými tématy – tabulka akcí ZŠ

Typ akce	OSV	VDO	VEGS	MKV	ENV	MV
Akce společné pro všechny ročníky						
Slavnostní zahájení školního roku	x					
Hudební představení	x	x		x		x
Divadelní představení	x	x		x		x
Fotografování žáků	x	x				x
Mikulášská nadílka	x	x		x		
Vánoční besídka	x	x		x		x
Čarodějná škola	x	x		x		x
Plavecký výcvik	x	x				x
Školní výlet	x	x			x	x
Sportovní den	x	x	x	x	x	x
Vystoupení žáků školy	x		x			x
Cvičný požární poplach	x	x				x
Projektové dny v přírodě	x	x			x	x
Sběr tříděného odpadu	x	x	x		x	x
Školní mléko	x				x	
Zdravé zuby	x				x	
Schránka důvěry	x	x				x
Dotazníky pro žáky	x	x				x
System školních kroužků	x	x	x	x	x	x
Akce tříd:						
1.tř. – Návštěva předškoláků v 1.tř.	x	x				
2.-5.tř. – Čtenářská soutěž	x	x				x
3.tř - Matematický CVRČEK	x					x
4.-5.tř. – Matematický KLOKAN	x					x
4.-5.tř. – Dárky k zápisu do 1. třídy	x	x				
5.tř. – Návštěva žáků 5.tř. ve spádové škole	x					

Vysvětlivky:

OSV – osobnostní a sociální výchova

VDO – výchova demokratického občana

VEGS – výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

MKV – multikulturní výchova

ENV – environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

MV – mediální výchova

X – označuje, která průřezová témata jsou obsažena v uváděné činnosti

2.6 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů.

Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP).

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. **Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívající v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení pedagogická intervence.**

Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví prováděcí právní předpis.

2.6.1 Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Při plánování a realizaci vzdělávání těchto žáků je třeba mít na zřeteli fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Tomu pedagog přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje prováděcí právní předpis. Vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je realizováno:

- pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně v běžné škole s použitím PLPP
- pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně v běžné škole zpravidla s použitím IVP

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ (v případech stanovených prováděcím právním předpisem v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima. K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP, které umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat výstupy ze vzdělání. Očekávané výstupy vzdělávacích oborů mohou být upravovány a těmto očekávaným výstupům je možné přizpůsobit i výběr učiva. Upravené očekávané výstupy pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními vzdělávané podle RVP ZV musí být na vyšší úrovni než jsou očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠ. Úpravy obsahu a realizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpůrných opatření jsou předmětem metodické podpory. Pedagogickým pracovníkům bude zajištěna metodická podpora formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb., upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva. Náhrada částí vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů jinými vzdělávacími obsahy nebo náhrada celého vzdělávacího obsahu některého vzdělávacího oboru jiným, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem žáků, se využívá podpůrné opatření úprava obsahů a výstupů ze vzdělávání, prostřednictvím podpůrného opatření IVP u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, za

podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními lze v souvislosti s touto náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů, změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů) stanovené v kapitole 7 RVP ZV. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence.

Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven prováděcím právním předpisem. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost se učit. Pod pojmem „speciálně pedagogická intervence“ se rozumí zajištění předmětů speciálně pedagogické péče pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod.

Pod pojmem „pedagogická intervence“ se rozumí vzdělávání žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení, případně kompenzovat nedostatečnou domácí přípravu na výuku. Na základě zkušenosti, pracovat se změnou; krátkodobá paměť, problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představitost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti. Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří např. posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga.

2.6.2 Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole

Škola stanoví:

- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP
- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP. učební osnovy předmětů speciálně pedagogické péče.

Pro žáky s jiným než mentálním postižením uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona je možné ve školním vzdělávacím programu upravit očekávané výstupy nebo nahradit vzdělávací obsah, jehož realizaci objektivně neumožňuje jejich znevýhodnění, jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáků, a to pouze tehdy, pokud to vyplývá z doporučení školského poradenského zařízení.

2.6.3 Podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů). Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace. Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků je potřebné zabezpečit (případně umožnit):

- uplatňování principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání žáků;
- při vzdělávání žáka, který nemůže vnímat řeč sluchem, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho potřebám a s jehož užíváním má zkušenost
- při vzdělávání žáka, který při komunikaci využívá prostředků alternativní nebo augmentativní komunikace, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám;
- v odůvodněných případech odlišnou délku vyučovacích hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- v odůvodněných případech dělení a spojování vyučovacích hodin;
- formativní hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP);
- spolupráci s ostatními školami

2.7 Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Identifikace mimořádného nadání je dlouhodobý proces. Uplatňujeme při něm metody pedagogické, psychologické, pedagogicko-psychologické i laické. Jde především o pozorování žáků ve školní práci, rozbor výsledků práce žáka a portfolio žáka, hodnocení testů a úloh, rozhovory se žákem a jeho zákonnými zástupci.

Při vyhledávání mimořádně nadaných žáků škola věnuje pozornost i žákům s vývojovou poruchou učení nebo chování, s tělesným handicapem, žákům z odlišného kulturního znevýhodňujícího sociálního prostředí. Při identifikaci mimořádného nadání žáků a následné péče spolupracujeme s Menzou a poradenským pracovištěm a na základě odborného vyšetření sestavujeme a realizujeme IVP se strukturou dle právní úpravy.

Zařazení problematiky výchovy a vzdělávání nadaných žáků vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech, neboť tito žáci mají své specifické vzdělávací potřeby, na které je třeba reagovat. Pro tyto žáky je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání žáka. Škola vytváří podmínky (pozitivní klima) mimořádně nadaným žákům a žákům se zájmem, aby se tito žáci naučili zacházet se svými specifickými vlastnostmi a aby jim podnětné a vstřícné prostředí bylo nápomocno při vytváření jejich vztahové sítě. Pro úspěšné vzdělávání mimořádně nadaných žáků škola zabezpečuje tyto podmínky:

- vypracování IVP,
- způsob výuky důsledně vychází z principů individualizace a vnitřní diferenciacce,
- v rámci výuky je zařazována práce v diferencovaných skupinách podle nadání žáka,
- občasné (dočasné) vytváření skupin nadaných žáků pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka,
- vzdělávací obsah je doplňován, rozšiřován a prohlubován,

- učitelé volí vhodné vzdělávací strategie a zadávají specifické úkoly ve směru k talentovaným žákům a žákům se zájmem,
 - na nadané žáky učitel klade vyšší nároky odpovídající jejich dovednostem a schopnostem,
- vhodným způsobem učitel zapojuje tyto žáky do činnosti v hodině (asistent učitele, vedení skupiny, doprovod na hudební nástroj, ...),
- žáci jsou podporováni v aktivitách v rámci školy nebo mimo ni, reprezentují školu,
- usměrňujeme žáky v osobnostní výchově, vedeme je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci a ochotě pomáhat spolužákům s handicapem.

2.7.1 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Mimořádně nadaným žákem se v souladu s vyhláškou č. 27Sb. rozumí žák, jehož nadání dosahuje mimořádné úrovně.

2.7.2 Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Škola vytváří podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Výuka žáků probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání se mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Škola využívá pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků je třeba věnovat pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

2.7.3 Systém péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu žáka. Škola stanoví:

- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP nadaného a mimořádně nadaného žáka
- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP mimořádně nadaného žáka.

Případně může dále stanovit:

- zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o nadané a mimořádně nadané žáky
- pravidla pro zapojení dalších subjektů do systému péče o nadané a mimořádně nadané žáky školy (zájmové organizace, vzdělávací instituce, sponzoři atd.)
- specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků jakými jsou například:
 - předčasný nástup dítěte ke školní docházce
 - vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech

- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo na jiné škole
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka
- obohacování vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů, projektů
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

3 Učební plán

Základní vzdělávání žáků se realizuje v průběhu povinné devítileté školní docházky.

3.1 Tabulace učebního plánu

Učební plán pro 1. – 5. r. ŠVP základního vzdělávání

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	ročník					minimální časová dotace	disponibilní hodiny
		1.	2.	3.	4.	5.		
jazyk a jazykové komunikace	český jazyk	7+2	7+3	7+2	7	5+2	33	+ 9
	anglický jazyk	-	-	3	3	3	9	
matematika a její aplikace	matematika	4	4 + 1	4+1	4 + 1	4+1	20	+ 4
Informatika	informatika	-	-	-	1	1	2	
člověk a jeho svět	prvouka	2	2	2	-	-	6	
	přírodověda	-	-	-	1+1	1 + 1	2	+2
	vlastivěda	-	-	-	1+1	2	3	+1
umění a kultura	hudební výchova	1	1	1	1	1	5	
	výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7	
člověk a zdraví	tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	
člověk a svět práce	pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	
týdenní hodinová dotace a disponibilní hodiny		18+ 2	18 + 4	21 + 3	23+ 3	22 + 4	102	+ 16
celkový týdenní počet hod. - maximum týdně		20	22	24	26	26	118	

3.2 Poznámky k učebnímu plánu

Celková týdenní hodinová dotace je RVP ZV stanovena:

- pro 1. – 2. ročník maximálně 22 hodin
- pro 3. – 5. ročník maximálně 26 hodin

1. Závazná minimální časová dotace je uváděna u jednotlivých vyučovacích předmětů. Lze ji navýšit podle záměrů školy prostřednictvím disponibilních hodin – pro 1. – 5. ročník celkem o 16 vyučovacích hodin.
2. Celková časová dotace 118 hodin týdně (včetně disponibilních) je pro 1. – 5. ročník závazná.
3. Učební plán lze modelovat variabilně podle vzdělávacích potřeb žáků a pedagogických záměrů školy, neboť časová dotace uváděná rámcovým vzdělávacím programem je vztahována ke vzdělávacím oblastem a je doplněna disponibilní časovou dotací, jejíž využití je plně v kompetenci ředitele školy.
4. V rámci učebního plánu může v 1. – 3. ročníku probíhat výuka jednotlivých předmětů bez pevné časové dotace v menších časových celcích než jedna vyučovací hodina; jednotlivé řízené činnosti mohou být kombinovány a propojovány při zachování celkové stanovené denní a týdenní dotace pro vyučovacích předměty a dodržení požadavků na odpočinek.

Poznámky k zařazení vzdělávacích oblastí do učebního plánu (určuje RVP ZV)

Jazyk a jazyková komunikace

Realizuje se v předmětu český jazyk.

- vyučovací předmět je zařazen povinně do všech ročníků.

Cizí jazyk

Realizuje se v předmětu anglický jazyk.

- předmět s časovou dotací 3 hodiny týdně je zařazen povinně od 3. ročníku. S jeho zařazením je možné začít při zájmu žáků a souhlasu jejich rodičů i v nižších ročnících; přednostně musí být žákům nabídnuta výuka anglického jazyka; pokud žák (jeho zákonný zástupce) zvolí jiný cizí jazyk než anglický, musí škola prokazatelně upozornit zákonné zástupce žáka na skutečnost, že ve vzdělávacím systému nemusí být zajištěna návaznost ve vzdělávání zvoleného cizího jazyka při přechodu žáka na jinou základní nebo střední školu.

Matematika její aplikace

Realizuje se v předmětu matematika.

- předmět je povinně zařazen do všech ročníků.

Informatika

Realizuje se v předmětu informatika.

- učivo v 1. – 3. ročníku je realizováno jako součást jiných vyučovacích předmětů;
- ve 4. – 5. ročníku je zařazován jako samostatný vyučovací předmět informatika a je též spojován s obsahem jiných vyučovacích předmětů.

Člověk a jeho svět

- realizuje se v 1. – 3. ročníku ve vyučovacím předmětu prvouka a ve 4. – 5. ročníku v předmětech přírodověda a vlastivěda, tedy ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání.

Umění a kultura

- realizuje se v samostatných vyučovacích předmětech hudební výchova a výtvarná výchova, které jsou zařazeny ve všech ročnících.

Člověk a zdraví

Realizuje se v předmětu tělesná výchova.

- tělesná výchova je zařazena do všech ročníků, její týdenní časová dotace nesmí klesnout pod 2 vyučovací hodiny;
- výchova ke zdraví je realizována zejména v tělesné výchově, prvouce a přírodovědě.

Člověk a svět práce

- učivo vzdělávací oblasti se realizuje ve všech ročnících jako samostatný předmět pracovní činnosti

4 Učební osnovy

(Učební osnovy jsou k nahlédnutí u ředitelky školy)

